

СРПСКИ ЈЕЗИК

ПРОБНА МАТУРА ЗА УЧЕНИКЕ ТРЕЋИХ РАЗРЕДА
ГИМНАЗИЈА И СТРУЧНИХ ШКОЛА У ШКОЛСКОЈ ГОДИНИ
2007/2008.

ИСПИТНИ КАТАЛОГ

октобар, 2007.

Чланови стручне радне скупине за припрему испитног каталога из српског језика:

Сретенка Чаовић, проф, Економска школа Вуковар, Вуковар, водитељ

Милица Стојановић, проф, Гимназија Вуковар, Вуковар

Анђелка Павић, проф, II средња школа Бели Манастир, Бели Манастир

Јадранка Радошевић, проф, Средња школа Даљ, Даљ

САДРЖАЈ

- водич кроз пробну матуру – српски језик
- сврха овог текста
- сврха пробне матуре
- општи циљеви наставе српског језика
- специфични циљеви – образовни исходи
- резултати на крају трећег разреда стручних школа и гимназија (испитна дела која се морају прочитати на крају трећег разреда стручних школа и гимназија)
- структура испита
- огледни пример испита
- први део испита
- други део испита
- поступак вредновања
- начин решавања испита
- начин вредновања другог дела испита
- структура пробне матуре
- изражавање резултата на пробној матури

ВОДИЧ КРОЗ ПРОБНУ МАТУРУ – СРПСКИ ЈЕЗИК

Овај текст је испитни каталог пробне матуре из српског језика по завршетку трећих разреда гимназија и стручних школа која ће се одржати 2008. г.

Сврха испитног каталога је помоћи наставницима да се упознају са појединостима пробне матуре из српског језика.

Пробном матуrom из српског језика проверава се ниво достигнутих знања, вештина и способности ученика на крају трогодишњег школовања.

Пробна матура из српског језика једнака је за све ученике гимназија и стручних школа.

Пробна матура из српског језика траје 100 минута и састоји се из два дела, а ученик сам распоређује време решавања сваког дела испита, тј. испитни делови се не одређују никаквим звучним знаковима. Оба дела су писмена. Први део испита садржи 60 бодова. У првом делу испита су задаци вишеструког избора, задаци допуне и задаци повезивања.

Други део испита је школски есеј који садржи 40 бодова.

У првом делу испита од ученика се очекује:

- познавање текстова, аутора, књижевних праваца и поетика,
- примена знања из наставе језика на понуђеним текстовима, примена правописне и језичне норме,
- способност самосталног вредновања понуђених текстова,
- познавање одговарајућих стручних извора и израза.

У другом делу испита ученик пише школски есеј на задану тему према понуђеним смерницама. Есеј мора имати 200 – 300 речи. У есеју се испитују стечена знања и способности ученика када самостално приступа тексту.

Од ученика се очекује:

- разумевање садржаја текста,
- познавање књижевнотеоријских појмова,
- познавање врсте заданог текста,
- способност уредног и читког писања,
- способност да према понуђеним смерницама састави тражени есеј.

Ученици се смију служити само оловком и гумицом. Употреба уџбеника није дозвољена.

СВРХА ОВОГ ТЕКСТА

Овај текст садржи спецификације пробне матуре из српског језика који ће се одржати у мају 2008. год. за ученике трећих разреда гимназија и стручних школа у Републици Хрватској.

СВРХА ПРОБНЕ МАТУРЕ

Сврха пробне матуре у хрватским средњим школама је:
Стицање увида у стање школства – праћење делотворности образовног система.

Увођењем пробне матуре започиње прикупљање ваљаних, поузданих и објективних података о постигнућима ученика у нашим школама. Резултати испита омогућиће увид у садашње стање, упозориће на могуће проблеме и истакнуће изазове пред којима се налази образовање. Пробном матуrom се жели добити одговор на питање- колико школе остварују своју образовну улогу.

Подстицање свих ученика на квалитетније учење.

Увођење пробне матуре омогућиће школама да се на основу података о успешности својих ученика упоређује са другим, да проучавају властити рад и проводе самооцењивање ради унапређивања рада са ученицима.

Припремање ученика и наставника, школа и самог система вањског вредновања за пробну матуру.

Увођењем пробне матуре започињу интензивне припреме за провођење државне матуре у школској год. 2009/2010. Ученици, наставници и сви укључени у провођење пробне матуре стичу вредна искуства са пробном матуrom и приступом каквим ће се користити на државној матури.

Пробна матура је састављена према постојећим наставним програмима, проверава знање и вештине ученика који се темеље на кључним деловима програма.

Испитиваће се садржаји који битно одређују предмет учења и који се сматрају посебно важним за даље учење и дубље разумевање подручја.

Пробну матуру припремају групе састављене од средњошколских наставника, а проводе се у школама под руководством Националног центра за вањско вредновање образовања.

Уз тестове знања и вештина у склопу ових испита примењиваће се и додатни упитници о школским искуствима ученика ради истраживања и објашњавања елемената успеха и неуспеха ученика.

Школе у којима се проводи пробна матура дужне су да задовоље све услове за провођење испита и да поступају у складу са тачним упутствима и протоколима.

Надлежна особа за провођење пробне матуре у школама је испитни координатор кога именује Министар науке, образовања и спорта.

Испитни координатор проводи припреме у својој школи и осигурава правилно провођење пробне матуре, одговоран је за пријаву ученика, за обавештавање ученика, наставника, родитеља, за комуникацију са Националним центром за вањско вредновање образовања, за тумачење и употребу резултата за самовредновање и унапређење рада школе.

Испитни координатор, остали сарадници и сами ученици дужни су да се понашају у складу са правилником о чувању испитне тајности у припреми и провођењу националних испита и државне матуре.

У интересу ученика је да савесно приступа испиту, да се понашају према прописаним правилима и настоје да остваре што бољи резултат. Осим стицања вредног искуства ученик ће добити и повратна обавештења о свом раду па ће свој успех моћи упоредити са резултатима осталих ученика у Хрватској који су полагали исти испит у исто време и под једнаким условима.

Очекује се да ће увођење пробне матуре и система спољне провере знања битно деловати на квалитет учења у нашим школама.

ОПШТИ ЦИЉЕВИ НАСТАВЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА НА КРАЈУ ТРОГОДИШЊЕГ ШКОЛОВАЊА

На крају трогодишњег школовања на темељу наставе из предмета српски језик ученик:

- познаје и аргументовано примењује језичке норме и служи се приручницима за неговање језичке културе;
- самостално изражава мисли, ставове и осећаје у усменом и писменом изражавању;
- познаје и разуме појмове из граматике (фонетике, фонологије, морфологије, синтаксе);
- разликује врсте књижевних дела и познаје њихову структуру;
- самостално анализира и интерпретира књижевна дела оригиналним стилем и богатим речником;
- повезује и упоређује књижевност са осталим уметностима и актуелном стварношћу;
- показује књижевно – критичке и аналитичке способности у интерпретацији књижевних и некњижевних текстова;
- разуме основне тврдње и идеје текста;
- развија културу говора и љубав према српском језику и писму.

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ – ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ 1. РАЗРЕДА

ЈЕЗИК

- навести фазе у историјском развоју српског језика и писма до 19. века и објаснити значај Вукове реформе за стварање српског књижевног (стандардног) језика;
- усвојити језик као систем знакова и применити га у комуникацији;
- препознати, разумети и остварити разлику између говора и писма – одредити фонетске јединице српског стандардног језика тј. гласове (упоредити артикулациона и акустичка обележја);
- одредити значење фонеме и њена дистинктивна обележја;
- разликовати фонеме од графема на примерима;
- препознати на примерима, знати објаснити и применити гласовне промене (сибилизација, палатализација, јотовање, промена л у о, једначење сугласника по месту изговора, једначење сугласника по звучности, алтернација ије – је, е – и, губљење сугласника, непостојано а);
- одредити нагласке у речима које често користимо;
- препознати, именовати и разликовати проклитике и енклитике.

ЈЕЗИЧКО ИЗРАЖАВАЊЕ

- препознати, осмислити и тумачити опис, дијалог и монолог;
- интерпретирати књижевни текст;
- осмислити добро структуриран текст (увод, разрада, закључак) те властите мисли поткрепити ваљаним аргументима и примерима.

КЊИЖЕВНОСТ

- одредити улогу књижевне уметности у друштву;
- разликовати књижевност од других уметности;
- препознати усмену и писану књижевност и међусобно их разликовати;
- сместити књижевно дело у културно – историјски контекст;
- објаснити значај повезаности књижевности и књижевне критике;
- препознати и анализирати основна обележје и структуру књижевних родова и врста;
- одредити тему и мотиве у књижевном делу;
- одредити фабуларни ток и навести елементе фабуле и њихова обележја;
- набројати стилске фигуре и проценити њихову улогу као средства уметничког изражавања;
- прочитати са разумевањем и интерпретирати текст српске средњовековне књижевности;
- упоредити међусобне везе и утицаје писане и усмене књижевности;
- анализирати тематска, композицијска и стилска обележја народне епске песме и одредити њено место у књижевно – историјском контексту;
- познавати обележја народне бајке и препознати њен стил и језик;
- одредити структурне елементе уметничке приповетке и њене стилске карактеристике

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ – ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ 2. РАЗРЕДА

ЈЕЗИК

- познавати развој књижевног језика код Срба од почетка писмености у 9. веку до данас (рад Ћирила и Методија, најстарији писани споменици, реформатори језика до Вука);
- познавати Вуков рад на стандардизацији књижевног језика и правописа;
- познавати и примењивати основне принципе језичке норме (ортоепске и ортографске) српског језика;
- познавати правила екавског и ијекавског изговора и правилно их примењивати;
- правилно употребљавати ћирилично писмо;
- именовати врсте речи и разликовати њихове морфолошке и класификационе категорије.

ЈЕЗИЧКО ИЗРАЖАВАЊЕ

- одредити разлике између усменог и писменог изражавања;
- препознати и именовати функционалне стилове у тексту;
- примењивати ортоепску и ортографску норму у језичком изражавању;
- познавати структуру описа и самостално описивати (бића, предмете, радње, појаве и простор).

КЊИЖЕВНОСТ

- одредити структуру књижевног дела и сместити га у културно – историјски контекст;
- познавати и набројати важне историјске догађаје у 17. и 18. веку;
- познавати обележја барока и препознати барокне тенденције у српској књижевности;
- навести главне носиоце просветитељских идеја и набројати циљеве просветитељства;
- прочитати с разумевањем и интерпретирати најпознатија дела српских просветитеља (тема, идеја, врста дела);
- набројати обележја европског романтизма;
- навести најважније представнике српског романтизма и интерпретирати њихова дела;
- одредити разлике српског романтизма у односу на европски романтизам;
- анализирати тематска, композицијска и стилска обележја у делима српских романтичара (Радичевић, Његош, Змај, Јакшић, Костић).

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ – ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ 3. РАЗРЕДА

ЈЕЗИК

- дефинисати појам реченице;
- именовати и разликовати речи пуног и помоћног значења;
- дефинисати и препознати синтагму у реченици;
- именовати и одредити врсте реченица и њихов међусобни однос;
- набројати врсте зависних реченица и њихове везнике;
- препознати реченице у тексту и одредити њихову функцију;
- разликовати реченице према изречености и неизречености субјекта и предиката.

ЈЕЗИЧКО ИЗРАЖАВАЊЕ

- познавати правописну норму и правилно је примењивати;
- правилно и изражајно казивати краће и дуге лирске тактове;
- познавати структуру описа са способношћу уношења важних података (простор, радња, догађај).

КЊИЖЕВНОСТ

- набројати обележја европског реализма и истакнути специфичности српског реализма;
- истакнути поетику српског реализма по програмским начелима С. Марковића;
- навести најзначајније представнике српског реализма и њихова дела;
- истакнути реалистичке тенденције у делима српских реалиста;
- препознати наговештај модерне у делима српских реалиста;
- повезати обележја српске модерне са европском модерном;
- набројати најпознатија дела српске модерне и анализирати их;
- анализирати дела српских модерниста.

ИСПИТНА ДЕЛА ЗА ПРОБНУ МАТУРУ

Народне песме:

1. Хасанагиница
2. Цар Лазар и царица Милица
3. Кнежева вечера
4. Стојан и Љиљана

Проза и поезија:

1. Свети Сава: Житије светог Симеона
2. Гаврил Стефановић Венцловић: Беседе
3. Доситеј Обрадовић: Живот и прикљученије и Писмо Харалампију
4. Светозар Марковић: Реалност у поезији
5. Јаков Игњатовић: Вечити младожења
6. Борисав Станковић: Коштана и Нечиста крв
7. Лаза Лазаревић: Приповетке
8. Лаза Костић: Песме
9. Милан Ракић: Песме
10. Јован Дучић: Песме
11. Сима Пандуревић: Песме
12. Бранко Радичевић: Песме
13. Петар Петровић Његош: Горски вијенац
14. Јован Јовановић Змај: Песме
15. Захарије Орфелин: Плач Србији

СТРУКТУРА ИСПИТА

Пробна матура из српског језика једнака је за све ученике гимназија и стручних школа. Испит траје 100 минута и састоји се из два дела, а ученик сам распоређује време решавања сваког дела испита тј. испитни делови се не одређују никаквим звучним знаковима. Оба дела су писмена. Први део испита садржи 60 задатака који укупно носе 60 бодова. Врсте задатака у првом делу су задаци вишеструког избора, задаци допуне и задаци повезивања.

Пример задатка вишеструког избора:

У СЛЕДЕЋИМ ЗАДАЦИМА ОЗНАЧИ СЛОВО ИСПРЕД ТАЧНОГ ОДГОВОРА НА ФОРМУЛАРУ ЗА ОДГОВОРЕ.

Узрочно – последично низање догађаја у епској песми зове се:

- а) фабула
- б) сиже
- в) дигресија
- г) ретардација

Пример задатка допуне:

У СЛЕДЕЋИМ ЗАДАЦИМА НА ФОРМУЛАРУ ЗА ОДГОВОРЕ ДОПУНИ РЕЧИ КОЈЕ НЕДОСТАЈУ.

Велики српски жупан Стефан Немања узима монашко име _____.

Пример задатка повезивања:

У СЛЕДЕЋИМ ЗАДАЦИМА НА ФОРМУЛАРУ ЗА ОДГОВОРЕ ПОВЕЖИ ОДГОВАРАЈУЋЕ БРОЈКЕ И СЛОВА ПО КРИТЕРИЈУМУ КОЈИ ЈЕ У ЗАДАТКУ.

Повежи најпознатије српске реалисте са њиховим делима.

1. Л. Лазаревић	1. Зона Замфирова
2. С. Сремац	2. Ветар
3. С. Матавуљ	3. Поварета
4. М. Глишић	

ОГЛЕДНИ ПРИМЕР ПРОБНЕ МАТУРЕ

У СЛЕДЕЋИМ ЗАДАЦИМА ОЗНАЧИ СЛОВО ИСПРЕД ТАЧНОГ ОДГОВОРА НА ФОРМУЛАРУ ЗА ОДГОВОРЕ.

1. Ненаглашене речи које се изговарају са речју која стоји испред њих зову се:

- а) проклитике
- б) енклитике
- в) префикси
- г) суфикси

Одговор: енклитике

1 бод

2. Гласовна промена у реченици: « Јунак си био, сад јуначе осветлај образ. «је:

- а) јотовање
- б) сибиларизација
- в) палатализација
- г) асимилација

Одговор: палатализација

1 бод

3. Носилац слога је:

- а) сугласник
- б) самогласник
- в) сонант
- г) консонант

Одговор: самогласник

1 бод

4. Према правопису вишечлани број 149 пише се:

- а) састављено
- б) растављено
- в) у низу
- г) са цртицом

Одговор: растављено

1 бод

5. Најзначајнији реформатор ћирилице пре Вука Стефановића Карацића био је:

- а) Доситеј Обрадовић
- б) Сава Мркаљ
- в) Ђура Даничић
- г) Захарије Орфелин

Одговор: Сава Мркаљ

1 бод

6. Морфологија је наука о језику која се бави:

- а) Гласовним променама
- б) Променом облика речи и творбом речи
- в) Системом грађења речи
- г) Акцентовањем речи

Одговор: Променом облика речи и творбом речи 1бод

7. У реченици:

Било ми је једва пет година.

Реч једва је :

- а) придев
- б) прилог
- в) заменица
- г) именица

Одговор: прилог 1бод

8. Синтакса је део граматике који изучава:

- а) како се стварају гласови
- б) како се правилно изговарају речи
- в) како се од речи формулишу реченице
- г) како се творе речи

Одговор: како се од речи формулишу реченице 1бод

9. Независно сложена реченица је:

- а) Ићи ћу у град и купити капут.
- б) Кад је дошао кући, био је већ мрак.
- в) Он је најбољи спортиста.
- г) Сутра не идемо у школу.

Одговор: Ићи ћу у град и купити капут. 1бод

10. Зависна временска реченица је у овој зависносложеној реченици:

- а) Ове године је рано пао снег.
- б) Написаћу писмо кад дођем кући.
- в) Сви су понешто знали, само он није.
- г) Где год има места, засади дрво.

Одговор: Написаћу писмо кад дођем кући. 1бод

11. Доментијан и Теодосије били су биографи:

- а) Св. Саве
- б) Св. Ћирила
- в) Св. Симеона
- г) Св. Методија

Одговор: Св. Саве

1 бод

12. Константин Филозоф је своје главно дело , житије из 15. века посветио:

- а) деспоту Стефану Лазаревићу
- б) вазалу Краљевићу Марку
- в) жупану Стефану Немањи
- г) кнезу Лазару Хребељановићу

Одговор: деспоту Стефану Лазаревићу

1 бод

13. О погибији цара Лазара, царици Милици, вест доносе два:

- а) сива сокола
- б) врана гаврана
- в) бела орла
- г) сиња голуба

Одговор: врана гаврана

1 бод

14. Узрочно – последично низање догађаја у епској песми зове се:

- а) сиже
- б) фабула
- в) дигресија
- г) ретардација

Одговор: фабула

1 бод

15. Најстарија филолошка расправа, споменик писан ћирилицом – који је написао непознати монах зове се:

- а) Слово о љубави
- б) Слово о храбрости
- в) Слово о писменима
- г) Слово о монасима

Одговор: Слово о писменима

1 бод

16. У песми « Урош и Мрњавчевићи », Урош је син:

- а) кнеза Лазара
- б) кнеза Мирослава
- в) цара Душана
- г) цара Самуила

Одговор: цара Душана

1 бод

17. Веома распрострањена народна традиција везује косовску издају за име:

- а) Вука Мандушића
- б) Вука Раслапчевића
- в) Вука Мићуновића
- г) Вука Бранковића

Одговор: Вука Бранковића

1 бод

18. Епске народне песме певале су се уз:

- а) фрулу
- б) лиру
- в) гусле
- г) гајде

Одговор: гусле

1 бод

19. Песму «Плач Србији» написао је :

- а) Гаврило Стефановић Венцловић
- б) Захарије Орфелин
- в) Доситеј Обрадовић
- г) Лукијан Мушицки

Одговор: Захарије Орфелин

1 бод

20. Доситеј Обрадовић је написао роман :

- а) Живот и догађаји
- б) Живот и прикљученија
- в) Живот и обичаји
- г) Живот и путовања

Одговор: Живот и прикљученија

1 бод

21. Јован Стерија Поповић је наш познати:

- а) путописац
- б) комедиограф
- в) приповедач
- г) песник

Одговор: комедиограф

1 бод

22. Петар Петровић Његош је своје велико дело «Горски вијенац» посветио:

- а) Карађорђу Петровићу
- б) Милошу Обреновићу
- в) Вуку Караџићу
- г) Доситеју Обрадовићу

Одговор: Карађорђу Петровићу

1 бод

23. «Што је, Вуче? Грдно ли изгледаш!
Виђу да си с кржаве пољане,
Газио си негђе ватру живу,
И Бог знаде, до тебе самога,
Је ли ико ту жив претекао,
Јер без муке не прскају токе,
Нисе ломе такви цефердари,
Те'с од витке жице саковани.»

Владика Данило (Горски вијенац) у наведеним стиховима се обраћа:

- а) Вуку Мићуновићу
- б) Војводи Драшку
- в) Вуку Мандушићу
- г) Игуману Стефану

Одговор: Вуку Мандушићу

1 бод

24. Српски песник из епохе романтизма Бранко Радичевић родио се у:

- а) Славонском Броду
- б) Вуковару
- в) Новом Саду
- г) Сремским Карловцима

Одговор: Славонском Броду

1 бод

25. Песма Бранка Радичевића «Кад млидија умрети» је:

- а) балада
- б) тужбалица
- в) елегија
- г) романса

Одговор: елегија

1 бод

26. «Месечина, ал' месеца нема,
Моја мила зелен венац снила,
Пак се мало у сну насмејала,
Од тога се поноћ засијала.»

Наведене стихове је написао:

- а) Бранко Радичевић
- б) Јован Јовановић Змај
- в) Ђура Јакшић
- г) Лаза Костић

Одговор: Јован Јовановић Змај

1 бод

27. Црква Санта Марија делла Салуте из истоимене песме Лазе Костића налази се у:

- а) Сплиту
- б) Венецији
- в) Риму
- г) Дубровнику

Одговор: Венецији

1 бод

28. Реализам као књижевни правац у српској књижевности се јавља:

- а) седамдесетих година 18. века
- б) седамдесетих година 19. века
- в) шездесетих година 18. века
- г) шездесетих година 19. века

Одговор: седамдесетих година 19. века

1 бод

29. Теоретичар српског реализма је:

- а) Богдан Поповић
- б) Јован Скерлић
- в) Светозар Марковић
- г) Љубомир Недић

Одговор: Светозар Марковић

1 бод

30. Које су две књижевне врсте најзаступљеније у реализму:

- а) поезија
- б) роман
- в) приповетка
- г) лирска проза

Одговор: роман и приповетка

1 бод

31. Драмски писац из периода реализма који на хумористичан начин приказује друштво и његове мане зове се:

- а) Симо Матавуљ
- б) Бранислав Нушић
- в) Стеван Сремац
- г) Радоје Домановић

Одговор: Бранислав Нушић

1 бод

32. Песму «Долап» написао је:

- а) Алекса Шантић
- б) Јован Дучић
- в) Сима Пандуревић
- г) Милан Ракић

Одговор: Милан Ракић

1 бод

33. Дрamu «Коштана» написао је:

- а) Петар Кочић
- б) Борисав Станковић
- в) Алекса Шантић
- г) Сима Пандуревић

Одговор: Борисав Станковић

1 бод

У СЛЕДЕЋИМ ЗАДАЦИМА НА ФОРМУЛАРУ ЗА ОДГОВОРЕ ДОПУНИ РЕЧИ КОЈЕ НЕДОСТАЈУ.

34. Знак који се ставља уместо једног или више изостављених слова зове се _____ .

Одговор: апостроф

1 бод

35. Којој врсти речи припадају речи:
ико, икакав, ичији? _____

Одговор: заменицама

1 бод

36. Од којих врста речи је састављена сложеница Сланкамен? _____

Одговор: придев и именица 1бод

37. Када зависна реченица у сложеној реченици стоји на првом месту, такав поредак реченица зовемо _____.

Одговор: инверзија 1бод

38. Архаична реч која се некада употребљавала за савремену реч рибар је _____.

Одговор: алас 1бод

39. Велики српски жупан Стефан Немања при замонашењу узима монашко име _____.

Одговор: Симеон 1бод

40. Културни и поучни текстови, биографије светих лица зову се још _____.

Одговор: хагиографије 1бод

41. Ремек дело везиљске уметности и поетско надахнута песма у прози зове се _____.

Одговор: Похвала кнезу Лазару 1бод

42. На Косовом пољу, подвиг једног јунака био је раван по својој узвишености Лазаревом.

Тај јунак је _____.

Одговор: Милош Обилић 1бод

43. Поделу лирских народних песама на обредне, обичајне, верске, посленичке, породичне и љубавне извршио је _____.

Одговор: Вук Стефановић Караџић 1бод

44. Исти лирски мотив као у песми « Хасанагиница » - стид, ћутање и смрт – појављује се и у романси о Стојану и _____ .

Одговор: Љиљани

1 бод

45. Посебна врста поређења у песми « Женидба Милића барјактара » у којој се набраја, а затим негативно одговара до жељеног решења зове се _____ .

Одговор: словенска антитеза

1 бод

46. «Беседе шајкашима» написао је _____ .

Одговор: Гаврило Стефановић Венцловић

1 бод

47. Песник Лаза Костић је припадао раздобљу _____ .

Одговор: романтизма

1 бод

48. Вук Стефановић Караџић је написао «Житије _____ »).

Одговор: Хајдук Вељка Петровића

1 бод

49. На коју жену из античке књижевности Лаза Костић мисли када у песми «Међу јавом и мед сном» каже:

«К'о плетиља она стара,
дан што плете, ноћ опара» _____ .

Одговор: Пенелопа

1 бод

50. «Ђулићи» и «Ђулићи увеоци» су _____ дневник Јована Јовановића Змаја.

Одговор: лирски

1 бод

51. Песма «Отаџбина», Ђуре Јакшића припада _____ поезији.

Одговор: родољубивој (патриотској)

1 бод

52. Најпознатији роман првог српског реалисте Јакова Игњатовића зове се _____ .

Одговор: Вечити младожења

1 бод

53. Приповетка Лазе Лазаревића која говори о проблему ратних војних инвалида зове се _____ .

Одговор: Све ће то народ позлатити 1бод

54. Српски реалиста који у својим делима претежно описује далматинско подручје зове се _____ .

Одговор: Симо Матавуљ 1бод

55. Књижевни критичар који је у Предговору Антологији новије српске лирике одредио поетику српске модерне зове се _____ .

Одговор: Богдан Поповић 1бод

56. На празне линије напиши још два песника из периода српске модерне.

Алекса Шантић
Сима Пандуревић

Одговор: Милан Ракић, Јован Дучић 1бод

57. Напиши име писца и назив романа који говори о пропадању ефендијских породица и судбини лепе девојке Софке.

Писац _____
Роман _____

Одговор: Бора Станковић, «Нечиста крв» 1бод

У СЛЕДЕЋИМ ЗАДАЦИМА НА ФОРМУЛАРУ ЗА ОДГОВОРЕ ПОВЕЖИ ОДГОВАРАЈУЋЕ БРОЈКЕ И СЛОВА ПО КРИТЕРИЈУМУ КОЈИ ЈЕ У ЗАДАТКУ.

58. Повежи ауторе са њиховим делима.

а) Лаза Лазаревић	1. Зона Замфирова
б) Стеван Сремац	2. Ветар
в) Симо Матавуљ	3. Поварета
г) Милован Глишић	

Одговор: а2, б1, в3 1бод

59. Повежи песнике са њиховим песмама.

а) Алекса Шантић	1. Светковина
б) Јован Дучић	2. Наслеђе
в) Милан Ракић	3. Сунцокрети
г) Симо Пандуревић	

Одговор: б3, в2, г1

1 бод

60. Повежи приповедаче са њиховим приповеткама.

а) Петар Кочић	1. У ноћи
б) Борисав Станковић	2. Мрачајски прото
в) Симо Матавуљ	3. Пилипенда
г) Лаза Лазаревић	

Одговор: а2, б1, в3

1 бод

ПРВИ ДЕО ИСПИТА

Задаци затвореног типа: укупно 60 задатака:

45 задатака из књижевности и 15 задатака из језика. Тих 60 задатака доносе 60 бодова.

а) задаци вишеструког избора: укупно 33 задатка

од тога : 23 задатка из књижевности

10 задатака из језика

б) задаци допуне: укупно 24 задатка

од тога: 19 задатака из књижевности

5 задатака из језика

в) задаци повезивања: укупно 3 задатка

од тога: 3 задатка из књижевности

0 задатака из језика

ДРУГИ ДЕО ИСПИТА

Пред тобом је књижевни текст. Пажљиво га прочитај, а затим и смернице за писање састава. Редослед понуђених смерница не обавезује те у твом саставу. Свој састав обликуј као заокружену целину (увод, разрада, закључак). Можеш да се послужиш папиром за концепт, а састав уредно напиши на за то предвиђен лист папира.

Пази да твој састав буде правописно и граматички тачан. На крају преброј речи и напиши њихов број на предвиђени лист папира (за уредно писање). Састав мора имати од 200 – 300 речи.

ТЕКСТ

Лаза Лазаревић, Ветар

Не знам како смо се опростили. Ништа нисам видео. Било је у соби и мрачно и загушљиво, и таваница се почела спуштати, и дим од дувана каменити, и све да те угуши!

Ја сам се руковао, - то знам. Знам да сам и мами стискао руку, и да ми је она, озбиљно смешећи се, рекла: „Збогом; али ја ћу само до брата!“ И врата се затворише. Мама се врати. Чујем у авлији кораке и лупу од батине којом се Ђорђе поштапа.

Још један тренутак и – све је изгубљено!

- Мамо!

- Шта, брате?

- Мамо!... Ја ... ти...

Још мало па је – доцне!

- Мамо, не знам зашто, али ето водиш, ја ...

Чујем како се затворише врата од капије и одсутно видим на лицу моје матере онај озбиљан израз који се на њој види само кад је говор о мојој женидби.

Још мање него мало, и све је пропало:

- Мамо!... мени се ...допада ова девојка!

- Красно дете!

Разиђе се дим у соби. Нека давно невиђена светлост сину, и све замириса надом и поуздањем.

Ваљало је хитати. Ја сам увек разумевао своју матер, па и сад сам разумео да треба сад, и то одмах, кидати:

- Да их зовнем? – и ја поскочих вратима.

Али као Црвено море пред Мојсијем, тако се њена лепа и суха ручица испречи преда мном. – Кад јој погледах у очи, видех нешто огромно велико, али не разумем ни оволишно!

- Иди, ако ћеш! – рече она, и њен поглед раздвоји Црвено море. – Иди, ако ћеш! Бог те убио ко ти у томе стане на пут!

Било је још толико времена да сам их могао вратити с капије, али се не макох с места, и као окамењен гледах у мајку.

СМЕРНИЦЕ ЗА ПИСАЊЕ:

1. Којој књижевној врсти припада ово дело и који се ликови спомињу?
2. Ко је наратор?
3. Какаб утицај има мајка на сина?
4. Којим речима младић исказује своју љубав?
5. Наведи хумористичне детаље овог одломка.
6. Опиши мајку и њен однос према сину.
7. Како су мајчине, тобоже охрабрујуће, речи деловале на младића?
8. У ком лицу је писана исповед?
9. Које елементе приповедачке технике користи писац?
10. Наведи неке примере сликовитости текста (поредбе, персонификација, хипербола).

БОДОВИ: 20 × 2

КОНЦЕПТ ЗА САСТАВ

Искористи остатак слободног простора у овој књижици за концепт свога састава. Простор искористи како ти најбоље одговара. Твој рад на концепту неће се вредновати.

ПОСТУПАК ВРЕДНОВАЊА

Да би испитивање било стандардизовано са објективним резултатима по којима ће моћи да се упоређују поједине школе, пробна матура ће бити иста за све ученике. Када год је то могуће, вредновање ће се обављати на

припремљен начин. Кад то није могуће (нпр. у другом делу испита), ученикова постигнућа ће вредновати оспособљени оцењивачи према јединственој лествици за процену – процентној лествици решених задатака (0 – 100%). У испиту неће бити негативних бодова, што значи да се нетачни одговори неће одузимати од тачних.

НАЧИН РЕШАВАЊА ИСПИТА

Ученик који приступа пробној матури добија испитни материјал који се састоји од: испитне књижице у којој су испитни задаци, предвиђен простор за концепт састава, предвиђен простор за уредно написан састав и посебни листови за одговоре.

Испитна књижица садржи све задатке које ученик треба да реши. На испитној књижици се може писати, исправљати одговоре, поново писати, али на листу за одговоре све треба бити уредно написано. Лист за одговоре је образац у којем ученик означава знаком х квадратиће испод слова или бројева који, према његовом мишљењу, означавају тачне одговоре. Односи се на први део испита. Лист за одговоре за други део испита (састав) испуњава оцењивач.

ПРИБОР

На пробној матури из српског језика ученици могу да користе само прибор за писање, и то плаву или црну хемијску оловку или налив – перо.

НАЧИН ВРЕДНОВАЊА ИСПИТНИХ ДЕЛОВА

Први део испита има 60 задатака затвореног и отвореног типа. Задаци вишеструког избора, допуне и повезивања носе један бод. Свих 60 задатака укупно носе 60 бодова или 60% испита.

Овај део ће се вредновати оптичким читачем.

Други део испита има 1 задатак есејског типа који носи $20 \times 2 = 40$ бодова или 40% испита. Овај ће део вредновати оцењивачи.

НАЧИН ВРЕДНОВАЊА ДРУГОГ ДЕЛА ИСПИТА

ЕЛЕМЕНТИ ОЦЕЊИВАЊА:

- читање и разумевање текста	50%
- писмено изражавање	20%
- употреба српског језика	15%
- графички изглед/облик	15%

УКУПНО: 100%

НАЧИН БОДОВАЊА:

Одговор на смерницу број 1: уметничка приповетка (кратка прича); младић, мајка.

Одговор носи 1 бод.

Одговор на смерницу број 2: наратор је младић (писац).

Одговор носи 1 бод.

Одговор на смерницу број 3: мајка је ауторитативна, посесивна и има огроман утицај на сина.

Одговор носи 1 бод.

Одговор на смерницу број 4: Мамо!... мени се ... допада ова девојка!

Одговор носи 2 бода.

Одговор на смерницу број 5: младић се у збуњености рукује и поздравља и са мајком, доживљава мајчин одговор као море које се отвара пред Мојсијем.

Одговор носи 2 бода.

Одговор на смерницу број 6: мајка тобоже одобрава синовљеву љубав, али леденим тоном што је заправо покушај да задржи сина уз себе.

Одговор носи 2 бода.

Одговор на смерницу број 7: младић пренеражено слуша мајку и као окамењен стоји не покушавајући да брати девојку са врата.

Одговор носи 2 бода.

Одговор на смерницу број 8: приповетка је писана у првом лицу због уверљивости доживљаја.

Одговор носи 1 бод.

Одговор на смерницу број 9: писац користи дијалог и нарацију.

Одговор носи 2 бода.

Одговор на смерницу број 10: поредбе (као окамењен гледах; као Црвено море пред Мојсијем), хиперболе (поглед раздвоји Црвено море; дим се каменио), персонификација (таваница се почела спуштати).

Одговор носи 2 бода.

2 бода за графички изглед (уредност, читљивост, композиција састава)

2 бода за богатство језика (правописна норма српског језика, богатство израза, сликовитост)

УКУПНО: 20 БОДОВА × 2

СТРУКТУРА ПРОБНЕ МАТУРЕ

Пробна матура из српског језика за треће разреде гимназија и стручних школа једнака је за све ученике тог програма.

Испит траје 100 минута.

Састоји се од 2 дела.

Цели испит има укупно 100 бодова.

НАЧИН БОДОВАЊА

ИЗРАЖАВАЊЕ РЕЗУЛТАТА НА ПРОБНОЈ МАТУРИ

Учинак ученика на пробној матури неће се оцењивати стандардним оценама (1, 2, 3, 4, 5), него ће се резултати изражавати:

- као проценат постигнутих бодова од 0 до 100%
- у односу на резултате других ученика као центил – тј. као постотак ученика који су приступили матури од чијих резултата је резултат појединачног ученика већи или једнак (пример: ако ученик постигне резултат који је једнак или бољи од резултата 60% осталих ученика, онда његов резултат потпада у 60. центил)
- наставник се не сме користити резултатима пробне матуре за снижавање годишње оцене или давање негативне годишње оцене ако ученик оствари низак резултат на пробној матури.